Valtioneuvoston kanslia NEUVOSTORAPORTTI VNEUS2017-00415

VNEUS Leppo Johannes(VNK) 12.06.2017

Asia
Yleisten asioiden neuvosto (artikla 50)

Kokous
Yleisten asioiden neuvosto 22.05.2017

Yleisten asioiden neuvosto (Artikla 50) hyväksyi päätöksen, jolla annettiin lupa aloittaa eroneuvottelut UK:n kanssa. Samalla nimitettiin komissio virallisesti unionin neuvottelijaksi ja annettiin komissiolle ensimmäiset neuvotteluohjeet.

Unionin pääneuvottelija Barnierin ja hänen tiiminsä työ sai jäsenvaltioilta tukea ja kiitosta. EU27 lähtee neuvotteluihin yhtenäisenä ja avoimesti. Yhtenäisyyden säilyttämistä myös jatkossa pidettiin hyvin tärkeänä. Lisäksi neuvosto hyväksyi päätöksen UK:n kanssa käytäviä eroneuvotteluja seuraavan ja ohjaavan ad hoc työryhmän perustamisesta.

Ministereiden lounaalla vaihdettiin näkemyksiä pääneuvottelija Barnierin ja EP:n pääneuvottelija Verhofstadtin kanssa.

1. Ehdotus neuvoston päätökseksi luvan antamisesta aloittaa neuvottelut Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan kanssa kyseisen jäsenvaltion Euroopan unionista eroamiseen sovellettavia yksityiskohtaisia määräyksiä koskevan sopimuksen tekemiseksi

Yleisten asioiden neuvosto hyväksyi yksimielisesti päätöksen UK:n kanssa käytävien eroneuvottelujen käynnistämisestä. Päätöksellä annetaan komissiolle lupa aloittaa unionin puolesta neuvottelut UK:n kanssa, ja nimetään komissio virallisesti unionin neuvottelijaksi. Lisäksi neuvosto hyväksyi ensimmäiset tarkemmat neuvotteluohjeet, jotka ovat julkisena asiakirjana neuvoston päätöksen liitteenä. Eurooppa-neuvoston suuntaviivojen mukaisesti nyt hyväksytyt ohjeet koskevat vain eroneuvottelujen ensimmäistä vaihetta, eli erosopimuksen keskeisimpiä asioita.

Pj kiinnitti keskustelujen aluksi huomiota siihen, että neuvotteluohjeet rakentuvat Eurooppa-neuvoston hyväksymille suuntaviivoille. Kysymys on suuntaviivojen täsmentämisestä. Suuntaviivoja ja neuvotteluohjeita päivitetään aina tarvittaessa.

KOM/pääneuvottelija Michel Barnier kiitti neuvostoa hyvästä yhteistyöstä ja korosti pyrkivänsä yhtenäisyyden säilyttämiseen myös jatkossa. 27 jäsenvaltion yhtenäisyys on edellytys myös toimielinten väliselle yhtenäisyydelle. Neuvotteluohjeiden sisältöä Barnier luonnehti kunnianhimoiseksi – tavoitteena on taata kaikkien UK:ssa erohetkellä asuvien EU-kansalaisten saavutetut oikeudet nykyisellä tasolla, saada kestävä ratkaisu UK:n eron rahoitusvaikutusten suhteen ja taata pitkäperjantain sopimuksen häiriötön toimeenpano. EU:n ja UK:n tavoitteet eroavat osin merkittävästi, joten neuvotteluista tulee vaikeat. Komissio on valmis tekemään kaiken mahdollisen

hyvän sopimuksen eteen. Barnier uudisti sitoumuksensa käydä tiivistä keskustelua myös kansallisten parlamenttien ja sidosryhmien kanssa.

Neuvotteluprosessin organisoinnista ei vielä ole voitu sopia UK:n kanssa, mutta lähtökohtana on Barnierin mukaan, että joka kuukauden ensimmäinen viikko käytetään unionin kantojen sisäiseen valmisteluun ja toinen viikko niiden työstämiseen neuvoston ja EP:n kanssa sekä neuvotteluesitysten toimittamiseen UK:lle. Kolmannella viikolla käydään varsinaiset neuvottelut ja neljännellä viikolla käydään edistymistä ja tuloksia läpi neuvoston ja parlamentin kanssa. Prosessi on sui generis, eikä muodosta ennakkotapausta muille kv. neuvotteluille, esimerkiksi avoimuuden osalta. Komission lähtökohta on, että avoimuus on asiakirjavuotoja parempi ratkaisu. Näin voidaan hallita viestejä ja saada oma näkökulma esille julkisuudessa. Eroneuvottelujen seurannasta ja ohjaamisesta Coreperin alaisuudessa vastaava ad hoc työryhmä luvataan pitää ajan tasalla. Ryhmän rooli nähdään muutoinkin erittäin tärkeänä jäsenvaltioiden omistajuuden takaamiseksi koko erosopimusta koskevan neuvotteluprosessin ajan.

Käsiteltäviin asiakirjoihin ei tehty yhtäkään muutosehdotusta. Käytiin kuitenkin lähes täysi keskustelukierros (PL, SE, IE, BE, RO, IT, DE, LU, AT, NL, ES, FR, SI, FI, PT, GR, CY, CZ, SK, DK, BG, LV, HR, EE). Kaikissa puheenvuoroissa korostettiin EU:n yhtenäisyyden säilyttämisen tärkeyttä ja annettiin vahva tuki pääneuvottelija Barnierille, yhdelle neuvotteluraiteelle ja vaiheittaiselle etenemiselle. Neuvotteluohjeiden painopisteitä kiiteltiin kauttaaltaan hyviksi ja tasapainoisiksi. Lähes kaikissa puheenvuoroissa viitattiin kansalaisten oikeuksien turvaamiseen kaikkein tärkeimpänä tavoitteena. Myös Coreperin jo hyväksymät neuvottelujen avoimuutta koskevat pääperiaatteet saivat laajaa tukea, vaikka ne eivät olleetkaan neuvoston asialistalla.

Neuvottelujen toisen vaiheen tärkeys nostettiin esille joissakin puheenvuoroissa, mutta yksimielisyys vallitsi siitä, että tämän aika on vasta, kun ensimmäisen vaiheen neuvotteluissa on saavutettu tyydyttävä tulos. Useissa puheenvuoroissa viitattiin myös tarpeeseen huolehtia siitä, että brexit ei vie kaikkea EU:n energiaa – rinnakkain tulee edetä myös EU:n tulevaisuutta koskevien tavoitteiden edistämisessä ja yhteistyön vahvistamisessa.

Suomen puheenvuorossa pidettiin tärkeänä viestinä, että EU nyt vahvistaa yksimielisesti olevansa valmis neuvottelujen aloittamiseen. Yhtenäisyys on avainelementti: alku ollut hyvä mutta todelliset haasteet ovat vasta edessä. Neuvotteluista ei ole tulossa helpot, joten yhtenäisyyden vaaliminen on tärkeä muistaa myös jatkossa. Pääneuvottelija Barnier ja komission ja neuvoston sihteeristöt ovat tehneet erinomaista työtä. Prosessissa ei ehkä ole voittajia, mutta EU:n tulee olla rakentava ja hakea parasta mahdollista tulosta. Kuten Barnier jo Suomen-vierailullaankin totesi, ketään ei olla rankaisemassa. Sisällön osalta Suomen prioriteetteja ovat kansalaisten oikeudet ja rahoitusratkaisu. UK:n edellytetään kunnioittavan kaikkia rahoitukseen liittyviä jäsenyyden aikaisia sitoumuksiaan. Myös vaikea kysymys riitojenratkaisusta on tärkeä käsitellä jo neuvottelujen alkuvaiheessa.

Barnier kiitti lopuksi saamastaan tuesta ja kommentoi keskustelussa esitettyjä huomioita. Hän oli samaa mieltä siitä, että brexit väistämättä heikentää sekä unionia että UK:ta. Tulossa ovat vaikeat neuvottelut, ja EU:n on pysyttävä rauhallisena. Aikataulu on erittäin tiukka, joten vaiheittaisesta etenemisestä on tärkeä pitää kiinni. Muuten aika loppuu kesken. Neuvottelujen toisessa vaiheessa ei haluta enää avata ykkösvaiheen asioita. KOM antaa tietoja etenemisestä ja arvioi, milloin edistys on riittävää. Barnier oli tyytyväinen siihen, että niin monet alleviivasivat yhden neuvotteluraiteen tärkeyttä, ja kehotti kaikkia vastustamaan houkutusta kansallisiin toimiin. Sen sijaan tulisi panostaa tiiviiseen vuoropuheluun EU 27 ja komission kesken, jotta EU:n neuvottelijalla on paras mahdollinen selkänoja.

Barnier noteerasi uutta suhdetta koskevat viestit ja vahvisti, että tätä varten laaditaan aikanaan uudet neuvotteluohjeet. Jos kaikki etenee hyvin, on mahdollista, että asiasta voidaan alkaa keskustella

alustavalla tasolla työryhmässä jo syksyllä. EU 27 yhtenäisyys on tärkeää myös EU:n tulevaisuusagendan osalta, ja sitäkin on tärkeä viedä eteenpäin. Barnier vahvisti, ettei kyse todellakaan ole kostosta tai rangaistuksesta. KOM haluaa välttää vaikutelmaa provokaatiosta. Esimerkiksi EP:ssä MEP Farage puhuu usein ”Barnierin lunnaista” – tästä ei ole kyse, eikä tällaiseen keskusteluun haluta mennä. Barnier nosti myös esille ETA-maat, korostaen erityisesti Norjaa tarvittavan tärkeänä kumppanina liittyen esim. herkkiin kalastuskysymyksiin.

2. Ehdotus Euroopan unionin neuvoston päätökseksi SEU 50 artiklan ad hoc -työryhmän, jonka puheenjohtajana toimii neuvoston pääsihteeristö, perustamisesta

Neuvosto hyväksyi keskustelutta päätöksen UK:n kanssa käytäviä eroneuvotteluja Coreperin alaisuudessa seuraavan ja ohjaavan työryhmän perustamisesta. Pj toivotti onnea ja menestystä työryhmän pysyvälle puheenjohtajalle, neuvoston pääsihteeristön Didier Seeuwsille ja vahvisti, että työryhmän ensimmäinen kokous pidetään heti seuraavana päivänä 23.5.

3. Kesäkuun (22. ja 23.6.) Eurooppa-neuvoston (Artikla 50) asialistan valmistelu

Neuvosto otti tiedoksi kesäkuun Eurooppa-neuvoston yhteydessä pidettävän Eurooppa-neuvoston Art.50 – kokouksen asialistan (21014/17 BXT 22 CO EUR-PREP 26). Kokouksessa saadaan todennäköisesti vain tilannekatsaus mahdollisesti käynnistyneistä (aikataulu riippuu Britannian vaaleista) eroneuvotteluista. Lisäksi asialistalla on komission ja Eurooppa-neuvoston puheenjohtajien esitys UK:ssa sijaitsevien EU-virastojen uudelleensijoitusta koskevasta prosessista. Asiakohdassa ei käyty keskustelua.

***

Kokouksen yhteydessä järjestettiin ministereiden lounas pääneuvottelija Barnierin ja EP:n pääneuvottelija Verhofstadtin kanssa. Lounaalla keskusteltiin ilman asialistaa ajankohtaisista kysymyksistä.

Suomen edustajat

VSI Virtanen, PE Vierros-Villeneuve ja virkamiesdelegaatio (EUE / Nymann-Lindegren ja Himmanen, VNEUS / Leppo).

Liitteet

Viite

Asiasanat	YAN Yleisten asioiden neuvosto, brexit
Hoitaa	**UM, VNK**
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, TEM, TPK, TULLI, VM, VTV, YM